SAYISI 5 KURUŞ

SON TELGRAF

SALI 15 1inci TEŞRİN 1940

SAYI: 1293 Telefon: Başmuharrir: 20827 — İdare Müdürü: 23300
İstanbul Nuruosmaniye No. 54

En Son Telgrafları Ve Haberleri Veren Akşam Gazetesi

Sahip ve Başmuharriri: ETEM İZZET BENİCE

YIL: 4

Arnavutlukta İtalyan tahşidatı

Günün en dikkate şayan ve teselli verici hâdiselerinden birisi Yugoslavya Başvekilinin hudutlarımızı müdafaa edeceğiz.. diyen sözleridir.

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

Yeni haberler Arnavutlukta tekrar İtalyan tahşidatı yapıldığı hakkındaki ilk havadisleri teyit etmektedir.

Romanyanın işgalindeki mak - sadı yine bu sütunlarda izah edecegiz.

I— Sovyet Rusya yolunu kapa- ıp Karadenize inis, «Şarka doğ- ru yürüyüş» siyasetine yakınlaşıs, Boğazdamarı petrolü elde tutuş ga- yesi Almanya için bu hareketle birinci safhasında tahakkuk et - miştir.

II— Birinci safhanın Türkiye ve Boğazlar haricinde diğer Balkan bölgeleri istikametinde inkişaf et- mesi ve muvaffakiyet takdirinde Boğazlar - Türkiye - Anadolu - Asya ve Mısır yolunun ikinci he- defi teşkil etmesi muhtemeldir..

III— Romanyadaki hareketi bir İtalyan hareketinin takip eyle - mesi galip ihtimal dahilindedir..

Demiştik. Filhakika, bugün için Romanya işgalinin hangi hedef üzerinde ve ne zaman taşacağı hakkında kat'i bir delil ne bizim, ne de kimsenin elinde vardır. Al- manlar bunu bir emniyet tedbiri telinde göstermiye ve maskele- meye çalışıyorlar. Ancak, harbin başlandanberi Berlinin temin ve müttefiklik yolunda söylediği her sö- zün aksi sabit olduğuna ve bir- çok devletlerin bu şekilde ortadan kalktığına şahit bulunduğumuza göre Romanyanın işgal edilişi karşısındaki temin ve tef- kiri ne inanmamız imkânı yoktur.

Hâdisenin müstakbel inkişaf seyrini takip eden bütün Balkan devletlerinin de ayni teyakkuz ve şüphe içinde bulunduğu muhak- kaktır.

Romanyadaki Alman işgali Köstencede ve Manayada tesis olunan İngiliz üsleri ile bir taraftan Sovyet Rusyayı tehdit eder ve Amerikan- - İngiliz anlaşmasını tazyik ve İngiltere'ye çalışırken İtalyanın di- ğer yandan Arnavutluktaki as- kerlerini çoğaltması da dikkate şayandır. Hattâ, Musolininin ga- zetesinin «Po» tümenlerinin sey- yar birer askerî kuvvet oluşunu, ifade ettikleri anda Arnavutluk, isteni- rse anda on iki adalara sevkedi- leceğini tebarüz ettirmesi de bu hususta müstakbel tasavvurları hakkında bir ifşa mahiyetinde ad- dedilmek gerektir.

Ancak hâdiseler iyiden iyiye tavazzuh edip hedefler ortaya çı- kıncaya kadar ne Almanyanın, ne de İtalyanın şu veya bu memleketi hangi hazırlandıkları hakkında bir fikrin yürütmek, hüküm vermek doğru olmaz. Sadece muhakkak o- lan birşey varsa o da kısa bir za- man zarfında yeni hâdise ve hâ- diselerin patlak vereceğidir. Yi- ne muhakkak olan birşey varsa o da mihverin tecavüzüne maruz kalacak vaziyette bulunan her- hangi bir Balkan devletinin mu- ntazam hükumet kararında tereddütsüz bulunmakte bulunuşudur. Bu ara- da Türkiyeyi bahis ve misal mev- zuu addetmenin imkânı yoktur. Çünkü, Türkiye büyük ölcüdeki kudreti, aydın siyaseti, askerî ve malî durumu ile her misalin fev- kinde ve dışındadır.

Yunanistana gelince; komşumuz ve dostumuz Yunanistan bir teca- viz karşısında her türlü muka - vemete âmade bulunduğunu orta- ya koymuştur ve bir müdafaanın bütün imkânlarına da coğrafî va- ziyeti, millî yekpareliği ile müsa- id olmuştur. Bu bahis üzerinde günün en şayan dikkat ve teselli verici hâ- diselerinden birisi de Yugoslavya Başvekilinin beyanatıdır. Çoktan- beri ne yaptığı, ne yapacağı ve han- gi yol üzerinde yürüyeceği etra- fında tereddüt hasıl edilen Yugos- lavya Başvekilinin dili ile bu mu- hakkayı çözmüş, cenubî Yugos- lavya hakkında İtalyanlara, Yu- nan Makedonyası hakkında Bulgarlara atfolunan emellere bir cevap mahiyetinde olarak:

— Yugoslav milleti cenubî Yu- goslavya topraklarını, bütün Yu-

(Devamı 3 üncü sahifede)

Almanların Fransadan alıp Romanyaya getirdikleri petrol vagonları

PETROL KUYUSUNA BİR SUİKAST MI?

Romanya hükûmeti yangının sebepleri hakkında lâf söyletmiyor

Şimdiden yiyecek sıkıntısı da başladı

Bükreş 15 (A.A.) — Petrol mıntakasında dün çıkan bir yangın neticesinde üç petrol kuyusu alevler içinde kalmıştır.

Romanya hükûmeti, yangının sebepleri hakkında her türlü mütalea serdini yasak etmiştir.

YİYECEK SIKINTISI BAŞLADI

Bükreş 15 (A.A.) — Röyter muhabirinin yazdığına göre, Romanyada erzak tevzıatı kontrol edilmektedir. Aşağı kalitede ekmeğin fiatı ıkı mislıne çıkmıştır.

Uçuşa hazırlanan İngiliz pilotları

HAVALARDA DURMADAN MUHAREBE

İngilizler Kiyel'i şiddetle bombardıman etti

Londra 15 (A.A.) — Alman tayyareleri geçen gece Londraya hücum etmişlerdir. Tafsilât olmamakla beraber, alınan muhtelif raporlara nazaran, hücum şiddetli olmuş ve gayri askerî hedeflere gelişi güzel bombalar atılmıştır.

İNGİLİZ TAYYARELERİNİN YENİ HÜCUMLARI

Londra 15 (A.A.) — Hava ne -

(Devamı 3 üncü sahifede)

BÜYÜK BİR JAPON TAARRUZU

Japonlar 20 Çin fırkasına şiddetle hücum ettiler

Tokyo 15 (A.A.) — D. N. B: Domei ajansının bildirdiğine göre, Çekiang eyaleti hududunda 20 Çin fırkasına karşı yapılan büyük Japon taarruzu, pazar günü de ayni şiddetle devam etmiştir.

Japon kuvvetleri ilerlemelerini fazlalaştırmışlar ve birbiri ardına Çinlilerin müstahkem mevzilerini elde etmişlerdir. Bu mevziler arasında, Vuhunun cenubu şarkisinde Çin mevzilerinin esas üssünü teşkil eden Suçeng de vardır.

Çunking 15 (A.A.) — Cephe - den alınan haberlere göre, sey - yar Çin bataryaları, pazar günü, Yangtse üzerinde İşangdaki Japon

(Devamı 3 üncü sahifede)

Şayanı dikkat bir ihbar

Fırınlarda gizli yerler varmış!

Ekmek yapıcılar cemiyetinin şikâyeti üzerine tahkikata geçildi

Ekmek yapıcılar cemiyeti belediyeye müracaat etmiş, fırınların iyi bir şekilde teftiş edilemediğini, fırınlardaki gizli, saklı yerlerin müfettişlere gösterilmediği bildirilmiştir.

Bunun üzerine belediye hemen harekete geçmiştir. Fırınlarda yapılacak teftişlerin esas hatlarını göstermek üzere belediye sıhhat işleri müdürlüğüne verilen bir emir üzerine yeni bir talimatname hazırlanmıştır.

(Devamı 3 üncü sahifede)

5 apartman soyan eli bıçaklı hırsız!

Kapıcılara musallat olan ve bir kapıcıyı yaralayıp diğerini ölümle tehdit eden azılı birisi yakalanıp bu sabah adliyeye verildi

Eli bıçaklı ve çok cür'etkâr bir apartıman hırsızı yakalanarak bugün adliyeye teslim olunmuştur. Hafik kazasının Tavşanlı köyü halkından olan Sait oğlu Musa ismindeki bu hırsız geçenlerde şehrimize gelmiş ve şişlide Hıristaki apartımanının bodrumuna gizlice girerek bazı eşyalar çalmıştır. Fakat tamam kacacağı sırada kapıcı Koço kendisini yakalamıştır.

Musa elindeki eşyavı yere atıp bıçağını çekmiş ve Koçoyu varalıyarak kaçmıştır. Bilâhare yine Şişlide Ergenekon caddesinde Reşadive apartımanına giren Musa buradan muhtelif eşya çalmıştır. Birkaç gün sonra da Kiremitçi ve Uğur apartımanlarına da girerek kapıcıların çamaşırlarını çalmıştır. Uğur apartımanı kapıcısı da Musavı tutmağa çalışmış fakat tehdit edip kaçmıştır.

Musa en nihayet Beyoğlunda Hamalbaşında 26 numaralı apartıman kapıcısı Elifin dairesine kapıyı kırıp girmiş ve bazı eşyalarla çamaşırları çalıp kaçmışsa da yapılan takibatla yakalanmıştır.

Macaristan ve ve Romanyadaki azlıklar

Budapeştede bir İtalayn-Alman komisyonu bu işi de tetkik edecak

Budapeşte 15 (A.A.)— Stefani ajansından: İtalyan orta elçi payelilerinden Kont Ruggero de Villanova ile kâtibi Kont Pignatti - Morano de Custoze, dün buraya gelmişlerdir.

Bu iki zat, muhtelit İtalyan-Alman komisyonunun mesaisine iştirak edeceklerdir. Bu komisyon, Romanya ve Macaristan hükûmetlerinin talebi üzerine bu iki memleketteki ekalliyetler meselesini tetkik edecektir. Alman murahhasları, bugün geleceklerdir.

2 Randevu yeri daha basıldı

Yakalanan kadınlardan ekserisi hastalıklı

Dün ve evvelki gün iki gizli fuhuş yeri memurlar tarafından basılmıştır.

1 — Beşiktaşta Gayrettepede İbrahim Hakkı ismindeki birinin evini randevu yeri haline getirdiği haber alınarak bir baskın yapılmıştır.

Evin bir odasında Ali ismindeki bir soförle 16 yaşında Ayşe adında bir kadın münasebetsiz vaziyette tutulmuşlardır. Diğer odada da başka kadın ve erkekler bulunmuşlardır. Kadınlar muayeneye gönderilmişlerdir.

(Devamı 3 üncü sahifede)

Yeni bir iddia ortaya atılıyor

Kız enstitülerinin ders programı

Hayat ve tatbikatta yeri olmıyan şeyler mi öğretiyor ?

Maarif Vekâleti, bu sene kız san'at enstitüleri ve akşam kız san'at mekteplerinin sayısını arttırmıştır. Fakat bu enstitülerin müfredat programlarında bazı ıslahata ihtiyac olduğu hakkında, ortaya yeni bir iddia atılmıştır. Alâkadar bir zat bu hususta di - yor ki:

«— Enstitülerin, dikiş, şapka - cılık, çiçek, yemek ve sair şubeleri var. Fakat, bu kısımlarda tahsil, ekseriya çok masraflı oluyor. Ve kullanılan malzeme ekseriya, memlekete hariçten giren mad - delerdir. Halbuki, genç kızları - mıza ve kadınlarımıza daha pra-

(Devamı 3 üncü sahifede)

AYAKKABICILAR ŞİKÂYET EDİYOR

Küçük işçilerin hakkı aranmıyor mu?

(Yazısı 3 üncü sahifede)

ÇERÇEVE

Sovyet Rusya

Bugünkü harp muadelesini, harbin içindekiler ve dışındakilerle beraber, baştan aşağı girift veya basit malûmlar teşkil et - mekte. Şu kadar ki Sovyet Rusya, bugünkü harp muadelesi içinde hangi nisbete vurulursa vurulsun, biricik meçhul... Bu meçhulü, malûmlar silsilesinin herhangi bir tenasübü, ifadelendirmek iktidarına malik değildir.

Kendisini tâ ciğer köşesinden ilgilendiren bir seri hâdise ve teşebbüs karşısında Sovyet Rusyanın, aksülâmelsizlik yarışına çıkmış gibi sessiz ve cansız duruşu, eşi menendi yok bir fevkalâdelik... Hint fakirlerinin bile becerebileceği bu aksülâmelsizlik tavrı, korkunc bir maksat ve iradeye yataklık edebileceği gibi, yine korkunc bir maksatsızlık ve iradesizliğe de zemin olabilir. Her iki bakımdan da eşi menendi yok bir fevkalâdelik karşısındayız.

Sovyet Rusyanın, geçen sene harp açılmadan evvel bütün dünyaya karşı takındığı ilk tavırdan sonra, ruhunu kaplıyan bütün fikri ve hissi takallüsler gizli kaldı. Bir sene evvel kaydettiğim gibi, bütün kapitalizma dünyasını öz tezatları içinde birbirine saldırtmak ve dünyayı bombos bir yangın arsası halinde teslim almak gayesini güden ve bu maksat peşinde Almanlarla anlasan Sovyetler, Polonyadan Fransa misaline kadar, hesaplarında ne kadar yanıldıklarını pek acı şekilde anlamışlardır. Kapitalizma dünyası, her iki cephesile ona düşman kesilmiş; bu cephelerden hangisi savaşı kazansa Sovyet Rusyayı tasfiye edebilecek iktidarda kalacağı ve hemen Sovyet Rusyaya çullanacağı belli olmuştur.

İşte o gün bugündür Sovyet Rusya, yanlış çıkan hesabının ağır şaşkınlığı altında, artk hâdiselere nasıl bir müdahale tedbiri düşündüğünü belli etmez ve belki de belli edemez olmuştur.

Kendisine son ve nihai şikâr olarak Sovyet Rusyayı tılsımlı bir daire içinde hareketsizliğe mahkûm eden Almanyanın, Sovyetler ufkuna hâkim noktalardan her gün bir tanesine daha el atması; bu vaziyet karşısında Sovyetlerin hâlâ susması, mutlak olarak sadece üç sebebe bağlanabilir:

1 — Sovyetlerin Almanlarla son derece gizli ve birdenbire patlak verecek bir iş ve elbirliği anlaşması mı var? (Bu nokta Sovyetlerin bile bile ölümü kabul etmesi demek olur ve en zayıf bir ihtimal ifade eder.)

2— Sovyetler Alman politikası karşısında, yılanın sihirli gözleri önünde başı dönen kuş gibi, hipnotizma uykusuna mı yattı; ve 1939 - 40 milletler hastalığı icabınca, kendi üzerine yürüyecekleri güne kadar bitaraf mı kalacak? (Yine intihar ve yine zayıf ihtimal...)

3— Yoksa Sovyet Rusya, davasını ve kendisini belirtmek için en münasip ân ve fırsatı mı kollamakta; mihverin Balkanlarda kendisinden evvel başkalarile kapışmasını mı beklemekte? (İşte bence en kuvvetli ihtimal; fakat bugüne kadar ayrı ayrı parçalanmalara imkân veren bedbaht infirat politikasının bir devamı olarak yine yanlış...)

Sovyet Rusyanın, hayati tahayyüz hassasını kaybetmemesi için biricik yol, hemen İngiltere, Amerika ve Türkiyeyle elele verip ayni zaman ve mekânda mihverin karşısına dikilmektir.

Fakat bu son fırsat ve inceliği Sovyet Rusyaya, ne akıl, ne fikir anlatmıya muktedirdir, ne de tarih ve hâdiseler...

NECİP FAZIL KISAKÜREK

Bu sabah bir motör batıyordu

(Yazısı 3 üncü sahifede)

Yugoslavyadan muhacir geldi

(Yazısı 3 üncü sahifede)

Kolağası Enver Bey

Bugün başladık

Yeni tarihî tefrikamız:

Meşrutiyetin ilânından Mondros mütarekesine kadar

Perde Arkasında Oynayanlar?

Yazan: *İskender F. SERTELLİ*

Bu çok heyecanlı ve meraklı tefrikada yakın tarihin en karanlık ve gizli kalmış noktalarını öğreneceksiniz. Mutlaka takip ediniz.

BUGÜN

4 üncü sahifede

SON TELGRAF

Bugün diğer refikleri gibi 5 kuruşa satılacak

Son Telgraf bugün «Haber» ve «Hakikat» refikleri ile beraber fiatını beş kuruşa yükseltmek mecburiyetinde kalmış bulunuyor. Elimizde olmıyan mücbir sebeplerle fiatımızı arttırırken hakikaten elem duyuyor ve tekrar eski fiatımıza dönmemizi mümkün kılacak günlerin gelmesini bekliyoruz. Üç kuruşa çıkan, üç kuruşluk bir gazete ekseriyetinin doğuşuna rehberlik eden ve harbin on dördüncu ayına kadar bu prensibinde her ne pahasına olursa olsun sebat etmiş bulunan «Son Telgraf»ı seven, ona bağlanan, onun samimiyet ve dürüstlüğüne inanan okuyucularımızın bizi mazur görecekleri - ne eminiz. Daha bir noktayı da bilhassa tebarüz ettirmek isteriz ki, münderecatının dolgunluğu, haberlerinin doğruluğu, siyasi neşriyatının isabeti ile okuyucusunun tam istediği gazete halinde bulunan Son Telgraf bundan böyle daha büyük bir dikkat ve itina ile hazırlanacak yazı çeşid ve kalitesinde, tertip ve tabında okuyucularının bir kat daha rağbet ve teveccühlerine lâyık olmıya çalışacak ve varacağı tekâmül merhalelerini peyderpey okuyucularına bildirecektir.

KISACA

Anlamamak mı, anlamamazlık mı?

«Bir diktatör - Filozof yeni nizam diye terter tepiniyor. Bu ne biçim yeni?. Daha kimse farkında değil.»

Bu cümleyi bir muharrir yazmış. Öbürü de Hüseyin Cahide rapor ediyor ve:

— Üstad bir yıldır dilinin bütün belâgati ile izah etmene rağmen bak halâ şu yeni nizamı anlatamadığın mütefekkirler de var!.

Demek istiyor ve.. Romanya hâdisesini anlayışı kıt olanlara ders.. diye gösteriyor.

Bizim mahuda gelince, o da şöyle dedi:

— Bir «anlamamak», bir de «anlamamazlıktan gelmek» vardır. Mevzuu bahis muharrir acaba hangisini yapıyor?.

— Bana kalırsa bir muharririn, bir mütefekkirin yeni nizamı anlamaması imkânı yoktur, anlamamazlıktan gelmesi mümkündür.

Cevabını veririm. . .

HADİSELER KARŞISINDA SON TELGRAF

NARH VE DAVUL

Beyaz peynirden sonra, kaşara da narh konuyor. Rivayetlere göre, narh, bir nevi mal kaçırtan davul oluyor. Bir çok bakkllarda beyaz peynir bulunmuyormuş!. Kaşar da, bu yolu takip ederse, fena...

Bari narh koymasalar da, bakkal dükkânları camekânlarında kaşar tekerleklerini seyretmekten gözlerimiz mahrum kalmasa..

30 GÜNLÜK BİR MEVZU

Ramazana ait gazete mevzularından biri de noksan pide hikâyesidir. Pide noksan çıkarılıyor. Bereket versin, bu imalât, 30 gün sürer ve nihayete erer.

12 ay pide yapılsa, 12 ay noksan pide çıkarılacağına inanınız.

Yarabbi, bir gün de yanlışlıkla, yüz gram fazla ekmek veya pide yapan bir fırıncı halketsen de şekil ve şemaili nasıl oluyor, bir görsek!.

İSTANBULUN ŞEFKATİ

Meğer, İstanbulda dilencilerin çoğalmasına sebep, bizzat İstanbullular oluyormuş!

İstanbullu, çok halim, çok selim, çok rahim, çok şefik imiş! Her avuç açana sadaka verir, gönlü yufka, herkese acır, herkesi affedermiş!.

O halde, İstanbullular, kazançlarının zekâtını bol bol ödüyor, demektir. Ahrette sırtımız yere gelmiyecek!.

YAZIK OLACAK

Alaturka hamamları ıslah etmeği düşünüyorlarmış! Banyolar, duşlar ilâve edilecek, asrî tesisat yapılacakmış!.

Yazık! Alaturka hamamların bütün güzelliği alaturka oluşlarındadır. Bu hamamlar çok sıhhîdir. Alaturka hamamlarda alınacak tek tedbir: Temizliğe azamî dikkat!

AHMET RAUF

Bir Bize

Eminönü kemerinin arkası

Eminönündeki kemerin hemen arka tarafı, âdeta, hususî otomobiller için ayrılmış bir parktır. Geçen gün burada bir hususî arabanın, Osmanlı Bankası tarafındaki yaya kaldırım üzerinde durduğunu ve manevralar yaptığını gördük. Bir kadın, ellerinden tuttuğu iki çocuğunu güç kurtardı.

Yaya kaldırıma kadar çıkmak cesaretini gösteren bu arabanın içinde de maruf bir adam vardı.

BURHAN CEVAT

Ehliyetsiz berberler

Berberler cemiyeti tekmil ondülecilerin imtihanını istedi

Berber dükkânlarındaki ondüle makineleri kullananların hemen hepsinin ehliyetnamesiz oldukları anlaşılmıştır. Bu yüzden sık sık kazalar olmakta, birçok kadın saçsız kalmaktadır.

Belediye tarafından vaktile ehliyetname alacak berberler için bir talimatname hazırlanmış, fakat bir türlü tatbika geçilememişti. Ayni hal diğer vilâyetlerdeki berberler için de vardır. Her ay diğer vilâyetlerden berberler cemiyetine müracaat edilmekte, ondüle makinesini kullanmak için berberin tâbi olacağı şartlar istenerek imtihan olma arzusu gösterilmektedir.

Son hafta zarfında vukua gelen birkaç müessif hâdise üzerine berberler cemiyeti belediyeye müracaat etmiş, ondüle makinesi talimatnamesinin mer'iyet mevkiine konmasını istemiştir. Belediye bu müracaatı tetkik etmekedir.

Resmî günlerde talebeler flâma taşıyacaklar

Resmî günlerde mekteplerin, mekteplerinin remzini taşıyan flâmalar kullanmaları Maarif Vekâletinden maarif müdürlüğüne tebliğ olunmuştur. Bunun için her mektebe ayrı, hususî yeni bir flâma tesbit edlecektir.

Resmigeçitler ve merasimlere mecburî olarak bu flâmalarla iştirak olunacaktır.

Büyükdere meyva ıslah istasyonu genişletiliyor

Büyükderedeki meyva ıslah istasyonunun genişletilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu maksatla Sofyalı Ali Bey ve Mahmut Muhtar paşa veresesine ait bilezikçi çiftliklerinin bir kısmı 5000 liraya istimlâk olunacaktır. İstimlâk işine 10 güne kadar başlanılacaktır.

İstanbul kuyumcularının bir müracaatı

Şehrimiz kuyumcuları altın bileziklerin tamamile ayarlanıp darphanede imzalanması hakkındaki usulün kaldırılmasını istemislerdir.

Kuyumcular bu şeklin son zamanlarda çok ağır ve piyasaya tesi redici bir hal aldığını söylemektedirler. Keyfiyet tetkik olunmuştur.

Lâğvedilecek ticaret odaları

Ticaret Vekâleti varidatı çok az olan ticaret odalarının hepsini lâğvetmeği kararlastırmıştır. Bunlar birer mümessillik ile idare olunacaklardır. Bu maksatla ticaret odalarının vaziyetleri tetkik edilmektedir.

Amerika bizden zeytinyağı istiyor

Nevyork ticaret ateşeliğimizden gönderilen bir mektupta, son zamanlarda İspanya ve İtalyadan Amerikaya zeytinyağı ithal olunmadığı kaydedilerek şimalî ve cenubî Amerika memleketlerinin Türkiyeden zeytinyağı istedikleri bildirilmiştir. Mümessillik talip firmaların adreslerini göndermiştir.

Açık iş ve memuriyetler

Şehrimiz belediyesi inkılâp müzesine 75 lira ücretle bir lise mezunu muhasip alınacaktır. Yarın akşama kadar belediye reisliğine müracaat lâzımdır.

HALK Filozofu

Tarih devirlerinde keşmekeş

Londranın bombardımanı esnasında hasara uğrıyan binalar içinde bilhassa biri var ki, yirminci asrın karakterini göstermesi itibarile mühimdir. İleride, tarihçiler, bu devri tetkik ederken, kimbilir, hangi sıfatlarla 1940 insanlığını vasıflandıracaklar..

İskenderiye kütüphanesini yakan Romalıları, tarih tel'in eder. Arap tarihinde de, ciltler dolu kütüphaneler yakan ve sonra, buralara cengâverlerin atlarını bağlayan muhariplerin hazin hikâyeleri anlatılır.

Londra bombardımanında, içinde 100 bin cilt kitap bulunan, şehrin en büyük kütüphanelerinden biri hasara uğramıştır. 100 bin ciltlik bir kütüphaneyi asırlar ve nesiller göz nurile vücude getirmistir.

Baraj atesi ve avcı tayyarelerinin kartallar gibi saldırısı yüzünden, ancak 6 - 7 bin metre irtifada uçabilen Alman tayyareleri, bombalarını, şehrin üzerine gelişigüzel bırakıyor.

Bomba, kütüphaneye de raslıyor, hastaneye de, mektebe de, ikametgâha da...

Tarihî devirlerin en son çağı içine giren yirminci asır, ilmî tasnifte «yeni zamanlar» adını alır.

Orta çağda kitaplar yakılır, şehirler yıkılır, insan oğullarına zulüm yapılırdı.

Heyhat, biz zannediyorduk ki, orta çağ nihayet bulalı, dört beş asır olmuştur.

REŞAT FEYZİ

KÜÇÜK HABERLER

★ Altın fiatları her gün 50 - 60 kuruş yükselmektedir. Cumartesi günü 2225 kuruş olan fiatlar 2285 kuruşa çıkmıştır.

★ Amerikadan memleketimize gönderilmek üzere mühim miktarda deri yola çıkarılmıştır.

★ Sakarya vapurunda makinist B. İsmailin üzerine islim suyu dökülmüş muhtelif yerlerinden haşlanmıştır.

★ Cumhuriyet bayramı merasiminin bu yıl yalnız Taksimde icrası kararlaştırılmıştır. Merasim alayı Taksimde toplanıp Taksimde dağılacaktır.

★ Hayrettin isminde bir sabıkalı dün Küçükpazarda bir bakkal dükkânına girerek kalay çaldığından 1 ay hapse mahkûm olunmuştur.

★ Kasımpaşada iplikçi fırın caddesinde 131 numarada oturan Muharremin 4 yaşındaki kızı Semiha evlerinin bahçesindeki kuyuya düşüp yaralanmıştır.

★ Karaağaç mezbahasında bir garaj ile bir otomobil yıkama mahalli yapılacaktır.

★ Üç gündür yıldız fırtınası esdiğinden balıkçılar Karadenize çıkamamışlar ve pek az balık tutulmuştur.

★ Birkaç gündenberi Marmara ve Tekirdağda devam eden fırtınadan Tekirdağ ve Şarköye bazı vapur seferleri tehir olunmuştur.

★ Takas limited şirketinin mal ithali hakkı bir yıl daha uzatılacaktır.

★ 934 doğumlu çocukların ilk mekteplere alınmalarına dünden itibaren başlanılmıştır.

★ Aksarayda Yusufpaşada Kolonyacı Vasıl 92 derece yerine 84 derecelik ispirto sattığından müddeiumumiliğe verilmiş ve üçüncü sulh cezada sorgusu yapılarak mahkemeye tevdii kararlaştırılmıştır.

★ Şoförler cemiyeti reisi Hakkı belediyeye müracaat ederek Taksim - Harbiye yolu inşaatının bir türlü bitirilememesi yüzünden otomobillerin lâstiklerinin harap olduğunu söyleyip şikâyette bulunmuştur. Müteahhit malzeme azlığının bu hale sebep olduğunu anlaşılmıştır.

imdat merkezi

Şehrin üç büyük hastahanesine yalnız yaralılar alınacak

Şehrimizin her kaza ve nahiyesinde ilk ve ilâtle sıhhî bakım merkezleri tesis olunması için faaliyete geçilmiştir.

Bu merkezler nahiye ve kazalardaki halkın kesafetine göre ihtiyacı karşılıyabilecek miktarda bulunacaktır. İcabeden ilâc ve levazimatın bir kısmı şimdiden satın alınmıştır. Bu meyanda 150 sediye de temin olunmuştur.

Diğer taraftan Beyoğlu belediye hastanesi de bir imdadı sıhhî merkezi haline getirilecektir. Burayalnız vak'alarda yaralananlar alınacaklardır. İstanbul ve Üsküdar semtlerinde de büyük birer hastane bu vaziyete sokulacaklardır.

Yirmi dokuz bin liraya yapılacak bir yol

Abidei hürriyet - Kâğıthane - Fişekhane yolunun 29 bin lira sarfile tamir olunması belediyece kararlaştırılmıstır. İnşaata teşrinievvelin 20 sinde başlanılacaktır.

POLİS VE MAHKEMELER

Bir erkek için sokakta dövüşen iki genç kız!

Leylâ ve Şükran isimlerinde iki kız arasında kıskançlık yüzünden vukua gelen bir hareket ve dövme hâdisesinin muhakemesine asliye ikinci cezada bakılmıştır. Vak'a sudur:

Mackada oturan Leylâ bir müddet evvel Ekrem adında bir gençle tanısıp sevişmiştir. Leylâ ile Ekrem bu sevginin en tatlı anlarını üç avda geçirmişler, bilâhare Ekrem genc kızı ihmal etmeğe baslamıştır.

Leylâ; sevgilisinin artık eskisi gibi kendisile mesgul olmadığını, hatta ayrılmak icin bahaneler aradığını cabucacık sezmis ve bunun sebebini bulmak için Ekremin pesini gizlice takibe karar vermistir. Bir akşam onun çalıstığı müesseseye civar bir yerde beklemeyen Leylâ, Ekrem cıkınca karşı kaldırımdan ve sezdirmeden arkasından giderek Köprünün Kadıköy iskelesinde genc bir kızla bulustuğunu görmüstür.

Saatin altında birbirlerile tokalasan yeni sevdalılar sonra orada hiç durmadan Karaköye doğru yürümüslerdir.

KAVGA BASLIYOR

Hiddet ve asabiyetinden tir tir titreyen Leylâ biraz sonra onların kol kola girdiklerini de görmüş, iste o zaman kendini tutamıyarak üzerlerine hücum edip elindeki çantasını rakibesinin kafasına indirmiştir.

Şükran isminde olan diğer genç kız hiç beklemediği bu taarruzdan evvelâ korkmussa da Ekremin: «— Kendine gel Leylâ!..» hitabile öbürünün kim olduğunu anlamış ve: «— Bana ne diye saldırıyorsun?..» diyerek Levlânın suratına çantasını yapıstırmıstır.

Bu suretle başlıyan ve araya küfürler de karısan kavga etraftakilerin müdahalesile yatıstırılmış, Ekrem Leylâyı alıp gitmiştir.

Muhakeme sahit celbine kalmıştır. Leylâ tazminat davası da acacağını söylemiştir.

DÖNMIYEN FILO

Büyük Tarihî Tefrika

No. 13 — Yazan: RAHMİ YAĞIZ

Vasıf kaptan ilerliyordu

Gurupla beraber başta yüzbaşı Draytın kumandasında İsa Reis muhribi, arkasında Hızır Reis, en geride de Sakız beybibotu bulunduğu halde üç gemilik müfreze boğazdan çıktı. Gece yarısına doğru dönüşe geçti.

Boğaz ağzına yaklaşıldığı zaman İsa reisin dümen suyunda ilerliyen Hızır Reiste, süvari Vasıf kaptan dikkatle bir noktaya gözlerini çevirdi. Baktı. Sonra yanında duran Sıtkı beye ayni noktayı işaretle ilâve etti:

— Beyefendi.. Bakın, boğaz methalinde bir sandal var. Oradan fleyşin veriliyor.

Sıtkı bey işaret edilen noktaya baktı. Yüzbaşı Koh da ayni işaretleri gördü. Vasıf kaptan konuştu.

— Bu boğazı bulmak üzere yüzbaşı Draytın müracaat ettiği bir usul. Fakat işimiz eğlence veya birbirimizi kandırmak olmadığına göre buna lüzum yoktu.

Sıtkı bey Vasıf kaptanın koluna dokundu:

— Aldırma, işine bak!.

Yüzbası Koh, arkadaşının hesabına bu vaziyetten fevkalâde mahcup olmuştu. Fakat hiç sesini çıkarmıyor ,heykel gibi bir duruşla denize mıhladığı gözlerini bulundukları noktadan ayıramıyordu.

Boğaza girildikten sonra, Vasıf kaptan biraz ilerlemiş, müteakiben tekrar Sıtkı beyin nazarı dikkatini celbetmişti:

— Beyefendi!

— Ne var?

— Ben, İsa Reisi takip etmiyeceğim. Rotamı değiştiriyorum!.

— Neden?

— O istikametini şaşırdı. Mayn hatları üzerine düşüyor!.

Sıtkı bey omuz silkti:

— Nasıl istersen öyle hareket et!

Hızır Reis, önündeki, Draytın kumandasında bulunan ve yolunu şaşırarak mayn hatları arasına düşen İsa Reis muhribinden ayrıldı. Sakız botu öndeki gemiyi takip ediyordu. Vasıf kaptan giriş yolunun ortasına geldiği sırada, sahil istihkâmlarındaki projektörler parladılar. Isıkları Hızır Reisin üzerine tevcih edildi. Fakat süvarinin:

— Tam yol ileri!.

Emrile uskurları denizi köpürterek ileri fırlıyan muhrip sür'atle bu huzmelerden kurtuldu. Bir kaç dakika sonra da demir mahalline gelerek projektörlerini yaktı.

Ertesi günü tekrar donanma kumandanlığında sorguya tâbi tutulan Vasıf kaptanın çok haklı oluşu karşısında Alman zabitlerinin:

— Sen cerci bir vazife yaptın. Fakat asıl vazifen önündeki gemiyi takip etmekti. Onun rotasından ayrıldığın için seni divanı harbe vereceğiz; tehdidile karşılaştı.

Vasıf kaptanın Hızır Reis süvariliği de yüzbaşı Draytle olan ihtilâfı yüzünden uzun sürmedi. İki ay sonra Turgut zırhlısı ikinci kaptanlığına tayin olunarak yeni gemisine hareket etti.

— 4 —

İKİNCİ, ÜÇÜNCÜ ÇANAKKALE FORSALARI İHRAÇ HAREKETİ TAHTELBAHİRLERİN MARMARAYA GİRİŞLERİ

Çanakkale boğazındaki harp bütün şiddetile devam ediyor, 18 Mart 1915 sabahı yapılan büyük forsa ve ihraç hareketinin akim kalışı karşısında azim ve ısrarlarını muhafaza eden düşman kuvvetleri yeni kıtalar ve deniz harp vâhitlerile takviye edilerek faaliyetlerine devam için hazırlıklarını sürdürüyorlardı.

İngiliz erkânıharbiyesi şöyle bir münakasa yapmış; boğaz sırtlarına, Muarız körfezine yapılan ihraç bin müskülâtla ve çok zayiatla başarılmış bulunuyor; Türk askerinin mukavemeti çok fazla, maneviyatı çok yüksektir. Ellerinde mevcut noksan malzeme ve techizata rağmen bunları mevzilerinden çıkarmak hemen hemen imkânsız.. Bunların mukaveme - tini bertaraf etmek ve boğaz mıntakasını ele geçirmek için denizden ve karadan ittisal yollarını kesmek, bu kıta'ları ikmal, iaşe ve cephaneden mahrum bırakmaktır.

Bunun için: Muarız körfezinde bulunan gemilerimiz uzun menzilli büyük toplarile kara yolunu düşmanı ateş altında bulundurabilirler.

Deniz ittisalini kesmek için de Marmaraya birkaç tahtelbahirlik bir filotillâ sokmak kaâfidir!.

Bu proje derhal tatbik mevkiine konuldu. Martın diğer üç haftası, bu plânın yapılması için hazırlıklara hasrolundu. Gemilerle getirilen yeni Anzak kıt'aları, Senegal, Hint fırkaları İmroz adası civarında ihraca hazır bulundu - ruldu. Maltada toplanan 4 Avustralya, 4 Fransız, 6 İngiliz ve üç te 700 tonluk büyük İngiliz tahtelbahirinden mürekkep 17 gemilik bir filotillâ da komodor Teodor Brodey kumandasında Marmaraya girmeğe hazır bulunuyordu. Bütün noksanlar nisanın bidayetinde ikmal olunmuştu. 14 nisanda şafakla beraber plânın tatbikine geçildi.

(Devamı var)

AVRUPA HARBİNİN YENİ MESELELERİ

Seyirci kaldıktan sonra...

Yazan: ALİ KEMAL SUNMAN

Avrupa işlerine karşı geçen seferki harpten sonra İngiliz milleti tarafından alınan vaziyet seyirci kalmak olmuştu.. Bu hali ileri gelen İngiliz muharrirleri de kabul ediyorlar:

— İngiltere dünyanın asayişini muhafaza için jandarmalık edecek değildir; onun için bir an evvel silâhlanma masraflarını azaltarak emniyet ve sükûn içinde yaşamanın çaresine bakmalı, geçen harbin her sahada bıraktığı acı tesirleri ortadan kaldırmalı... ve saire.

Bu düşünce ile İngiliz efkârı umumiyesinin uzak, yakın, harice taallûk eden işlere karşı alâkası azaldıkça azalmış bulunuyordu. Fakat bir zaman geldi ki nihayet İngiltere de kendinin tehdit edildiğini gördü. Bu da İngilizler için büsbütün bir değişiklik olmuştur.

Bu harbin arifesinde Balkanlarda tetkikat için uzun bir yolculuğa çıkan bir İngiliz muharriri Lokhart yazdığı kitapta okuyucularının nazarı dikkatini bilhassa şu noktaya davet ediyordu: Avrupada gitgide büyüyen harp tehlikesi karsısında izhar edilen arzu İngilterenin kuvvetli olduğunu görmektir. Halbuki İngiliz halkı dünyanın diğer yerlerinde, hattâ daha yakın olan Avrupa kıt'asında olup biten islere karşı lâkayt bulunuyor, meseleleri takip etmiyor. Avrupada her memleketin kendine mahsus meseleleri vardır. Balkanların da böyle. Balkan işleri pürüzlü kaldıkça Avrupanın işleri de halledilmiş olmıyacaktır. İngiltere Balkanlara karşı uzun zaman lâkayt kalamaz... Burada İngiliz halkından maksat her gün işile, gücile mesgul olan ve işinden başka şeylerle uğraşmağa vakti hiç müsait bulunmıyan sınıftır. Yoksa dünyanın her tarafına taallûk eden meseleleri tetkik etmeyi iş edinmiş İngilizlerin bilgilerine ve salâhiyetlerine diyecek yok. Fakat vergilerini verirken, memleketini müdafaa ederken büyük vazifeler alan ekseriyeti ise yukarıda geçen sınıf teşkil etmektedir. O halde o sınıf halkın, bir gün Britanyanın da mukadderatına temas edecek meselelere karsı lâkayt kalması nasıl caiz olabilirdi?. Cevap var: Herkesin herşeyi takip edebilmesine imkân yoktur. Onun için ister istemez İngiliz halkı da kendine doğrudan doğruya taallûk etmiyen birçok meseleleri merak etmemiştir.

Harp çıktıktan ve Britanya adaları tehdit edildiktenberi ise keyfiyet büsbütün değişmiştir. Hint Okyanusunun korkunç fırtınasına tutulan gemici ile İngilizler bugün birbirine pek benziyor. Denizci olan İngiliz su ile havanın türlü heveslerine, değişiklikleri - ne karşı nesilden nesile mücadele ede ede serinkanlı olmuş, tehlike karsısında pusulasını şaşırmaz bir hale gelmiştir.

Bugün de İngilizin gemisini kurtaracağına itimadı var.

İki sene evvel bu vakitler Çemberlaynin bir tayyareye atlıyarak Almanyaya gittiği günlerin hatırası gözönüne getirilsin ve Başvekilin o zaman gerek İngilterede ve gerek memleketi haricinde nasıl alkışlandığı düşünülsün. Avrupa sulhunun kurtarıldığını düşünerek ilerisi için ümide düşmüş olan İngilizler az değildi. Öyle ki bir sene sonra İngiltere taahhütlerine sadık kalmak için harbi göze almaktan başka çare kalmadığını gördüğü zaman harp mesuliyetinin kendine raci olmadığına kanaat getirmiş bulunuyordu. On dört aydanberi de İngiliz milletinin haleti ruhiyesinde göze carpan mühim bir nokta daha vardır ki o da sulhun bozulmus olmasından kendisinin mes'ul olmadığına kani bulunuşudur.

DIŞ POLİTİKA

Romanyadan sonra nereye ?

Yazan: AHMET ŞÜKRÜ ESMER

Romanya'ya gönderilen Alman askerleri etrafındaki esrar perdesi yavaş yavaş kalkmaktadır. Verilen son haberlere göre, Alman askerleri bu memlekete, eylûl ayının ilk günlerinde, Sovyetlere terkedilen topraklardaki Almanların nakli için gönderilmişti. Fakat ilk günlerde sivil kıyafetle ve az miktarda gelen askerler gittikçe artmış ve nihayet son hafta içinde muntazam kıta halinde Alman askerleri gelmeğe başlamıştır. Son haberlere göre de Alman askerleri ansızın Bükres'te zuhur edivermişlerdir.

Alman hükümetinin ve askerlerin Romanyaya girmelerinden mes'ul olan Romanya devlet adamlarının, bu hâdise etrafında dışarı mümkün olduğu kadar az haber sızmasına dikkat ettikleri anlaşılmaktadır. Alman radyosu en ufak bir Alman teşebbüsünün muvaffakiyeti için övünmek fırsatını hiç bir zaman kaçırmadığı halde Romanya gibi bir memleketin mücadelesiz ele geçirilmesinden bahis bile etmemektedir. Romanya Başvekili Antonesku bu mesele hakkında yapılan istizaha baştan savma cevap vermiş ve önce Alman askerlerinin Romanyaya girdiklerini inkâr ettiği halde sonra üç bin kadar askerin muallim sıfatile geleceğini söylemiştir.

Romanyaya giren ve daha da girecek olan askerlerin miktarı ve vazifeleri hakkındaki haberler birbirine uymamakla beraber her halde Romanyanın kendisini Almanyaya teslim ettiği anlaşılmaktadır. Almanlar Romanyada yerleştikten sonra atılacak olan adım etrafında bir takım faraziyeler yürütülmektedir.

Bir faraziyeye göre, Almanya, Romanya petrollerinin daha kolay istismarını ve tevziini temin etmek için Romanyaya gitmiştir. Bir defa bu memleketi işgali altına aldıktan sonra orada duracaktır. Mihver politikasının bugün içinde bulunduğu çıkmaz gözönünde bulundurulacak olursa, bunun daha uzak bir ihtimal olduğu söylenebilir. Almanya ve İtalya, İngiliz mukavemetinin kendilerini içine attığı çıkmazdan kurtulmak, yani harbi nihayetlendirmek için büyük bir hamle yapmak mecburiyetindedirler. Romanyanın işgalile temin edilecek benzin ve diğer istifadeler kâfi değildir.

Şu halde ya simale doğru, yahut da cenuba doğru hamle yapmaları lâzımdır. Bu iki ihtimal tetkik edilirken, derhal ufukta Sovyetlerin vaziyeti en ehemmiyetli bir mesele halinde belirmektedir. Üçlü mihverin kurulmasile Sovyetlerin kötü bir vaziyete düştükleri inkâr kabul etmiyen bir hakikattir. Acaba mihver Sovyetlere karşı yapılacak bir teşebbüse hazırlık için mi kurulmuştur?. Yoksa cenuba doğru yapılacak olan hamlede Sovyetleri hareketsiz bir halde tutmak maksadile mi tesis edilmiştir?. Henüz hâdiseler böyle bir suale cevap verebilecek inkişaf safhasına varmış bulunmuyor. Fakat mihverin, her iki vaziyette de tehlikeli bir maceraya atılacağını izaha lüzum bile yoktur. Almanyanın ve İtalyanın İngiltere ile boğuştukları bir sırada Sovyetleri de düşmanları arasına katmak istemeleri, içinde bulundukları vaziyetin zorluğunu izah etse bile bunun çıkar bir iş olmadığını anlamaları için uzun vakit geçmiyecektir. Sovyet memleketleri her

(Devamı 3 üncü sahifede)

Birimizin Derdi Hepimizin Derdi

Sayım hazırlıklarında âzamî dikkat lâzımdır

Sakızağacında 143 numarada mukim B. Bahattin Arazdan aldığımız bir mektupta şöyle denilmektedir:

«— Geçen gün bir polis memuru evime gelerek 66199 numaralı sayım kontrol memuru vazifesini bildiren kırmızı bir kâğıt vardı. Bu kâğıt Behçet Arar adın aaitti. «İsmim yanlş yazılmıştır belki.» diye aldım. Fakat evvelki aksam da bekçi, yine Behçet Arar adına ve bu sefer 66949 numaralı sayım kontrol memuru vazifesini tahmil eden kırmızı bir kâğıt bırakmış!..

İsimlerin yanlış olduğu ve bir şahsa iki vazife verildiği/ söylendiği halde kâğıtları bırakmak için polis de bekçi de ısrar etmişlerdir. Şimdi; işimi bırakıp alâkadar memurların bu yanlışlığını tashih için ben mi uğraşayım?.. Sayım esnasında da böyle yanlışlıklara meydan verilmemesi için azamî dikkat lâzımdır değil mi?»

Son Telgraf'ın edebî romanı : 88

GÖZYAŞLARI

ETEM İZZET BENİCE

Dedi. Yutkundum. Cansız bir solukla tekrarladım:

— Ergin!,

Ergin!..

Ergin!..

Sesim gittikçe kısılıyordu. Bu ismin yabancısı değilim. Bu isim bana yakın geliyordu. Fakat, neydi, kimdi, niçin bana ıztırap veriyordu, neden icimi ve bütün beynimi bir alev dalgası gibi sarıyordu?

Cocuğun söylediklerini isitiyordum.

Kendisini görüyordum!.

Düstüğünü, kalktığını biliyordum!.

O sesi, o simayı, onun söylediklerini kendime vakın buluyordum. Fakat seçemiyordum, hakikatte onu göremiyordum. Tanıyamıyordum; ona ait, onun söylediklerine dair hicbir sey düsünemiyordum. Hafızam kalp ve kördü! Hatıralarım ölüydü. Kanımdaki, vücudümdeki bütün çabalamalar bu hafızayı, bu hatıraları uyandırmak icindi.

Cocuk makinesini de düzelttikten sonra:

— Tesekkür ederim Ruhi Bey..

Dedi, bisikletinin üzerine atladı.

Beynim, vücudüm, damarlarım, kafam ne olursa olsun aklımda üç sey vardı:

Para.

İspirto.

Esrar!.

— İhtiyara bir yardım yapmıyacak mısın Ergin Bey?.

Dedim. Fakat.

— Ergin!.

Kelimesi dilimden çıkar çıkmaz onu üstüste yine tekrarladım:

— Ergin..

Ergin!..

Ergin!..

Ve..

— Hihhhhh..

Diye uzun bir cığlık kopardım. Bu cığlık kafamın icinde bir perdeyi yırtı.. O yırtılısın cıyırtısını isittim. Ve.. dünya gözlerimde birden karardı. İkinci, üçüncü bir cığlıkla karanlık icinde koştum. Deli gibi, rüzgâr gibi, kasırga gibi koştum. Koşarken yine bağırıyordum:

— Ergin!.

Ergin!.

Ergin!.

Ve.. ilâve ediyordum:

— Bu benim oğlum.

Ve.. hatıralarım o yırtılan perdenin arkasından birer birer bosanıp gözlerimin önüne geliyordu. Söyleniyordum:

— Ergin benim oğlum!

Büvümüs!.

Delikanlı olmuş!.

Ölen kadın benim karım: Nesrin!

Bana dayanamamış!.

Ayrılığıma ölüm demiş! .

Beni öldürmüş.. Kendisi de ölmüs!.

Babasını tanımıyan çocuk!

O da benim çocuğum!

O Ruhi benim!..

Ben Ruhiyim!.

Ben dilenci değilim..

Ben serseri değilim!..

Ben esrarkes değilim!

Ben camur değilim!

Ben Ruhiyim!.

Ve.. durmadan, gırtlağımı yırta yırta, ciğerlerimi parçalıya parçalıya haykırıyordum:

— Ben şifre müdürü Ruhi beyim!

Ben haricive erkânındanım!

Ben Nesrinin kocasıyım!

Ben erginin babasıyım!.

Ruhi Bev..

Ruhi Bev..

Nekadar koştum, ne kadar haykırdım, daha ne neler yaptım, Ergini nerede bırakdım, ben koşarken arkamdan geldi mi, beni tanıdı mı, beni öğrendi mi? Hiçbir şey bilmiyorum.

(Devamı var)

ŞEHİRDEN - MEMLEKETTEN - BÜTÜN DÜNYADAN

SON HAVADİSLER

EN SON DAKİKA

Sovyetler bitarflıktan ayrılmıyacak

Moskova 15 (A.A.)— Röyter: Moskova matbuatı, Molotofun bir çok defalar tekrar etmis olduğu gibi, bitaraflığın Sovyet Birliği siyasetinin temel taşını teşkil ettiğini temin eylemekedir.

Berlin - Roma - Tokyo paktı hakkında mütalealar yürüten başlıca komünist gazeteler, Rusyanın kendi hesabına bitaraflık siyasetine devam edeceğini yazmaktadırlar.

Norveç Kralı kıtaatı teftiş etti

Londra: 15 (A. A.) — Kral Haakon, yanında veliaht olduğu halde dün Norveç kıtasını teftiş ederek bu kıtaata, 60 inci yıl dönümü münasebetiyle İngilterede bulunan Norveçli kadınların kendisine hediye etmiş oldukları ipekli bayrağı vermiştir.

Bu münasebetle kral şu sözleri söylemiştir:

Her kıtanın kendine hâs bir alâmeti farikası olmalıdır. Fakat bunların hiç birisi, hür Norveç'in timsali olan Norveç bayrağı kadar yerinde olamaz. Bu timsalin müdafaası için hepimiz her şeyimizi feda etmeğe amade bulunmaktayız.

Bu sabah Yugoslavyadan muhacir geldi

Bu sabahki Avrupa konvansiyoneli ile Yugoslavyadan bir muhacir kafilesi şehrimize gelmiştir.

Gelenler Köprülü kasabası Türklerindendir ve 30 kişiden ibarettir. Bunlar Yugoslavların iyi muamele ettiklerini, kendi arzuları ile ana vatana geldiklerini söylemişlerdir. Muhacirler Kızılay tarafından misafir edilmişlerdir.

Ayni trenle Polonya mülteci - lerinden de 15 kişilik bir grup şehrimize gelmiştir.

Bu sabahki ve dünkü esnaf teftişleri

6 inci şube memurları tarafından bu sabah ve dün yapılan kontrollarda Fenerde Yıldırım caddesinde İspironun fırınında 27 kilo eksik ekmek bulunmuş, Balatta Zekeriyanın fırınında pasa bezleri kirli görülerek ceza kesilmiştir.

Balatta 122 numaralı kasap Kâmil, 120 numaralı kasap Toma kaba kâğıt kullanıp fazla tartı temin ettiklerinden, 140 numaralı kadayıfçı Hasan dükkânını pis tutup fırıklarını önlüksüz çalıştırdığından ceza zaptı tutulmustur.

CEZALANDIRILAN ŞOFÖRLER

Dünkü kontrollarda da 19 taksi şoförü, 5 otobüsçü muhtelif suçlardan cezalandırılmıştır. Üsküdarda iki, Kadıköyünde de 4 dilenci tutulmuştur.

Vaşington 15 (A.A.)— Pasifikte Amerikan filosunun manevraları devam etmektedir.

Havayda bulunan Amerikan filosunun cüzütamları manevralara iştirak için bugün Havaydan ayrılacaktır.

Kız Enstitülerinin ders programı

(1 inci sahifeden devam)

lük, daha ucuz, daha hayati sevler öğretmek lâzımdır. Hatta, diyebilirim ki, bazı enstitülerin bir kısım subelerinde işlerin lüks tarafına kaçılıyor.

Yemek bahsinde de öyle.. Yine bazı enstitülerde, bir takım fantezi, lüks yemekler öğretiliyor. Öyle yemekler ki, çok geniş teşkilâtlı ve fennî tesisatlı mutfaklara ve bu mutfaklarda çalışan birkaç ahçıya ihtiyaç gösterir. Öyle bayanlar var ki, her gün vediğimiz Türk yemekleri öğrenmek için gittiği bu enstitülerde, isimlerini ilk defa duyduğu ve tatbikata, bugünkü aile hayatında asla yeri olmıyan bir takım yemeklerle uğraştırılıyor. Bu enstitülerin bütün subelerinin programları, memleketin hususiyetlerine göre yeniden ıslah edilmelidir.»

Holandada 130 kişi tevkif edildi

Amsterdam, 15 (A. A.) — Stefani ajansından:

Felemenk Hindistanında mukim Almanlara yapılan muameleye karşı mukabelebilmisil olarak geçen hafta Hollanda'da tevkif edilen Hollandalı vatandaşların miktarı 130 kişiye baliğ bulunmaktadır.

Hicret edenler Parise dönüyor

Paris, 15 (A. A.) — D. N. B. — Parisin nüfusu, hicret edenlerin geri dönmeleri sebebile, geçen hafta içinde yükselmeye devam tmiştir. 8 tşrinievvelde nefsi Parisin nüfusu, 1.867.000 kişiyi, bütün Sen departmanının nüfusu da 3.5 milyon nüfusu bulmuştur.

★ Seville: 15 (A. A.) — Mareşal de Bono, dün, Alcazar'ın enkazını ziyaret ve müteakiben tayyare ile Grenade'a hareket etmiştir.

★ Bolzano: 15 (A. A.) — Alman gazetecilerinden mürekkep bir grup, buruya gelmiştir. Gazeteciler, şehri ziyaret ettikten sonra Milâno'ya hareket etmişlerdir.

Buna bir çare !

Halkın kesesi seyriseferin basit bir ihmali yüzünden zarar görmekte devam edemez.

Köprüde tramvay durak yerleri yapılmıştır. İkidebir çeşit ve şekil verilen bu duraklardaki basit bir ihmal taksi ve otomobil sahiplerini mütemadiyen kazaya sevkeylemekte ve hasara sebep olmaktadır. Bu yüzden hemen her gece birçok kazalar olduğu gibi daha vahimlerinin olması da mümkündür. Dün gece saat yirmi iki ile yirmi iki bucuk arasında üç otomobil onar dakika fasıla ile burada hasara maruz kalmıslardır.

2471, 1295 numaralı arabalarla şoför Muhittinin idaresindeki diğer bir araba yarım saatlik mesafe icinde kazaya uğradıklarına göre daha sonraları ne olduğunu ve her gece nelerin vukua geldiğini biz takdir ve tahmin edemiyoruz. Bunun bütün sebebi durak yerleri - nin iki başına birer kırmızı veya yeşil işaret ampulünün konma -ması veya taşların beyaza boyanmaması gibi basit bir ihmaldir.

Acaba bu ihmal ne zamana kadar devam edecektir?.

Küçük işçilerin hakkı aranmıyor mu ?

Avakkabıcılar cemiyetinin küçük iscilerle alâkadar olmadığı ve daha ziyade patronları tuttuğu hakkında yapılan şikâyetler devam etmekedir.

Bu hususa emektar bir avakkabıcı sunları sövlemistir:

«— Bugün hemen ekseri avakkabı ve dikis imalâthaneleri dar medrese odalarında, basık tavanlı, rutubetli, harap han köselerindedir.

İşçiler bu kabil gayri sıhhî yerlerde sabahtan aksama kadar cekic sallıyarak, dikis dikerek iki büklüm çalışmaktadırlar. Ekserisinin temin ettiği ücret de pek cüz'idir.

Çarsıkapıdaki satıs yerinde her imalâthane sahibi satıs yapamamakta; cemiyetin yardım isleri, malzeme ihtikârı ile alâkadar olması pek yavas yürümektedir.

Cemiyet; savacı ve kücük isciler himéye eden emekciler birliğine de hernedense muarızdır. Bir türlü bu tesekkülün mevcudiyetini hazmedememektdir.»

Aavakkabıcılar cemiyeti heveti idaresinin bu tenkitlere cevap vereceği ve dedikodualrın mahiyeti hakkında efkârı umumiyevi tenvir edeceği ümit edilmektedir.

İki randevu yeri daha basıldı

(1 inci sahifeden devam)

2 — Beyoğlunda eski ismi Ova olan Gardon dans salonunda otuz kadar kadın ve erkek gayri ahlâki vaziyette yakalanmışlardır. Bu - rası bir müddet evvel de gene bu yüzden kapanmıs, o zaman yakalanan kadınların ekserisinin hastalıklı olduğu görülmüstür. Evvelki gece münasebetsiz vaziyette yakalanan kadınlar muaveneye sevkedilmis ve ekserisi yine hastalıklı cıkmıslardır.

Fransa Siyam'ın arazi talebini reddetti

Ademi tecavüz paktını tastike razı

Visi 15 (A.A.) — Fransız hükûmeti dün neşrettiği resmî bir beyannamede, Tavland (Siyam) ın arazi taleplerini açıkça reddetmiştir.

Visi hükûmeti buna mukabil, Tayland hükûmeti ile 12 haziranda aktedilen ademi tecavüz paktını derhal tasdika hazır olduğunu beyan etmektedir.

★ Algeziras: 15 (A. A.) — Bir İngiliz kruvazörü ile dört torpido muhribi, dün Cebelüttark'a gelmiştir.

★ Madrid: 15 (A. A.) — D. N. B. Papanın İspanyadaki mümessili Kardinal Cicognan, dün tayyare ile Romaya hareket etmiştir.

★ Nevyork: 15 (A. A.) — Amerika Birleşik deletleri bahriyesinden kumandan Boone Clipper tayyaresi ile Londraya hareket edecektir.

★ Paris: 15 (A. A.) — Paris borsası dün öğle üzeri açılmıştır.

karılacağı anlaşılmaütadır.

DIŞ POLİTİKA

Romanyadan sonra nereye ?

(2 inci sahifeden devam)

müstevliyi yutacak derecede geniştir. Diğer taraftan cenuba doğru yapılacak bir hamle, tereddütsüz, Türkiyenin mukabelesile karşılaşacaktır. Mihverin bu noktada en ufak şüphesi varsa, bu şüphenin derhal bir tarafa bırakılmasında büyük fayda vardır. Sunu söylemeliviz ki Almanyanın böyle bir niyet beslediğine dair elimizde bir emare yoktur. Fakat Romanyanın işgali üzerine dünya matbuatı ve radyoları tarafından ileri sürülen faraziyeler karşısında bizim esasen vazih olan vaziyetimizi bir defa daha tavzih etmeği lüzumlu görmüyoruz.

Büyük bir Japon taarruzu

(1 inci sahifeden devam)

tayyare meydanını ağır surette bambardıman etmişlerdir.

Çin bataryaları, gizlice tayyare meydanı civarında yeni mevziler aldıktan sonra, pazar sabahı erkenden tayyare meydanını topa tutmuşlar ve Japonları gafil avlamıslardır.

Tayyare meydanında bulunan 29 tayyareden yalnız 15 i kalkmıya muvaffak olmuş, diğerleri tamamile tahrip edilmistir.

Diğer taraftan, Japon kıt'aları stratejik ehemmiyeti haiz olan Matang sehrini aldıktan sonra, halen mevzilerini tarsin için bu şehir etrafındaki tepeleri isgal etmektedir. Çin kıt'aları, Yangtso boyunca Japon münakalâtını kesebilecek bir vaziyette bulunmaktadırlar.

Garbî Çekianga doğru Japon ilerlevisi de geri püskürtülmüstür.

ÇİNLİLER BİR ŞEHRE GİRDİLER

Sungking 15 (A.A.) — Çin kıt'alarının Yangçe üzerinde Haysung şehrini isgal ettikleri bildiriliyor.

Fırınlarda gizli yerler varmış ?

(1 inci sahifeden devam)

HER FIRIN HAFTADA İKİ DEFA TEFTİŞ EDİLECEK

Yeni talimatnameye göre kaza doktorları haftada iki defa her fırını teftis etmis olacaklardır.

Doktorlara teftis edecekleri fırınlar kadar fis dağıtılacaktır. Fişlerde fırınlarda bulunması icabeden kapalı ve acık yerlerin isimleri vazılacak, doktor buraları ayrı ayrı gördükten sonra fisteki hanesine mütaleasını ilâve edecektir. Böylece fırınlarda hicbir gizli yer de teftissiz bırakılmıyacaktır.

Eczacıların mühim bir toplantısı

Bazı eczaların piyasada bulunmaması ve fiat pahalılığı hakkında görüşmek üzere dün eczacılar cemiyetinde bir toplantı yapılmıştır. Eczacılar doktorlardan reçetelere Avrupa ilâçları yazmamalarını istemeği kararlaştırmışlardır.

SON 24 SAAT içindeki Hâdiseler

(Bu yazının metinleri Anadolu Ajansı bültenlerinden alınmıstır.)

Telhis eden: MUAMMER ALATUR

Budapeştenin gayriresmî mahfillerine göre, Romanyanın işgali bu hafta içinde büyük mikyasta genişliyecektir. Romanyaya gitmekte olan Alman kıt'alarının bir kısmı Budapeşte civarından geçmektedir.

Bükreşteki Alman mahfillerine göre, pek yakında on Alman fırkası Romanyada bulunacaktır.

KARADENİZDE İKİ DENİZ ÜSSÜ

Almanlar Köstencede, İtalyanlar Mamaiada birer deniz üssü vücude getireceklerdir. Köstence deniz üssü ile meşgul olan bir Alman bahriye heyetinin Köstenceye gelmesi beklenmektedir. İtalyan tayyareci subayları ise şimdiden Romanyaya gelmişlerdir.

Başvekil Antonesku, Bükreş askerî mahfelinde Alman heyeti şerefine büyük bir ziyafet vermiştir.

İNGİLİZ MEMURLARI AYRILDI

İngiliz ataşemiliteri ile deniz ataşesi ve memurları dün Bükreşten ayrılmışlardır. İngiliz sefiri Sir Rejinald Hur şimdilik Bükreşte kalacaktır. Zannedildiğine göre Romanyada elçiliğin 20 memurundan başka hiçbir İngiliz tebaası kalmıyacaktır.

HOTBEHOT TEVKİFLERİN ÖNÜNE GEÇİLİYOR

Rumen emniyet umum müdürü demirmuhafızların tevkifat yapmasını yasak etmiştir. Bu tedbir petrol endüstrisinde çalışan İngilizlerin demir muhafızlar tarafından tevkifleri üzerine ittihaz edilmiştir. Bundan sonra tevkif müzekkeresi olmadan tevkifat yapılamıyacaktır.

Buna mukabil emniyet umum müdürlüğü kadrosuna 600 demir muhafız alınacaktır.

BİR SONDAJ DEPOSUNDA İNFİLÂK

Romanyada Baiçoi mıntakasında hususî bir şahsa ait sondaj ateş almıştır. Ateş civardaki depolara sirayet etmiştir. Ancak Alman itfaiyesi de yetiştikten sonra yangın söndürülmüştür.

Kazaya sondaj âletlerinden birinin çıkardığı kıvılcımların sebep olduğu söylenmektedir.

ARNAVUTLUKTA DA YENİ İTALYAN TAHŞİDATI

Röyterin diplomatik muharririne göre, mihverin Balkanlardaki müstakbel hareketinin istikameti hakkında henüz elde bürhanlar yoktur.

İtalyanların Arnavutlukta yeni askerî tahşidatta bulundukları haberi pek muhtemel olarak doğrudur.

Brenner görüşmelerinde Balkanların en iyi harekât sahası teşkil ettiği kararlaştırılmış gibi gözükmektedir. Pek yakında Belgrad, Atina ve Sofya üzerinde tazyikler icra edilecektir.

Romanyada zırhlı fırkaların ve pike tayyarelerin bulunuşu mihverin pek fazla vakit kaybetmek istemediğine alâmet telâkki edilmektedir.

MİHVERİN PLÂNI

«Taymis» gazetesi de diyor ki: «Mihverin plânı şimdi açığa vurulmuştur. Bu da, şimalden bir hücumla olması bile herhangi bir tazyikle Mısır ve Süveyş kanalına kat'î bir darbe indirmektir.

Fakat bu plânın tatbikine iki mâni vardır: Birincisi Türkiyenin kuvveti ve zihnivetidir. Türkiye istiklâline yapılacak her tecavüze mukavemet edecek kudrettedir.

İkinci mâni de, Akdenizin şarkında gittikçe artan İngiliz kuvvetleridir.»

YUGOSLAVYA ALMAN TALEPLERİNİ REDDETTİ

Almanlar Yugoslavya üzerinde tazyik icrasına şimdiden başlamışlardır. Belgrattan «Nevyork Taymis» gazetesine bildirildiğine göre, Alman - Yugoslav ticaret müzakeresi çıkmaza girmiştir. Almanlar, Yugoslavyanın fazla buğday ve sair hububat ile maden ihracatını mutlak surette kontrol etmek istemişlerse de, Yugoslav hükûmeti bu talepleri reddemiştir.

Yugoslav Başvekili Çvetkoviç Üsküpte söylediği bir nutukta demiştir ki: «Bu toprakları kanımızla kazandık. Bu topraklar mazide olduğu gibi, bundan sonra da bizim olacaktır.»

Arnavutlukla Yunanistanın cenubî Yugoslavyadaki emellerinden bahseden Başvekil şunları ilâve etmiştir: Yugoslav milleti, bütün Yugoslav hudutlarını icabında kanile müdafaaya azmetmiştir.»

SURİYEDEN 4000 FRANSIZ ASKERİ AYRILDI

Kahireden gelen haberlere göre ,Suriyede yüksek memurlar arasında yapılan tevkifat ve tekaüde sevk işleri muvakkat bir muvazene hasıl etmiştir. Çünkü Fransız subay ve memurlarının ekserisi siyasî fikirlerini söylememektedirler.

Suriyede umumî bir durgunluk ve derin bir yeis vardır. Şimdiye kadar dört bine yakın asker Fransaya dönmek üzere Beyruttan ayrılmıştır. Bir vapur daha dönecek diğer askerleri beklemektedir.

İtalyan mütareke heyeti halk tarafından sevilmediklerini bildikleri için, dışarıya çıkarken sivil elbise giymekte ve fransızca konuşmaktadır.

RUZVELTİN NUTKU

Ruzveltin Deytonda söylediği nutuk hakkındaki tefsirler devam etmektedir. «Taymis» gazetesi diyor ki: «Nutuk üç taraflı pakta tam ve kat'î bir cevaptır. Amerika korku ve tehdit ile diktatörlerin istedikleri yola girmiyecektir.»

japon gazeteleri de, üç taraflı pakta karşı Amerikanın vaziyetinin ilk resmî ifadesini teşkil etmesi ve İngiltereye yardımın genişletileceğini bildirmesi itibarile nutkun büyük bir ehemmiyeti haiz olduğunu yazıyorlar.

Alman gazeteleri mütalea dermeyan etmemekte: «Seçim nutuklarını tefsire mahal yoktur» demektedirler.

Amerika hükûmeti «Uçan kaleler» adı verilen bu tayyareleri de yakında İngiltereye vermeğe başlıyacaktır.

Arnavutlukta İtalyan tahşidatı

(Başmakaleden devam)

goslav hudutlarını icabında kanı ile müdafaaya azmetmiş bulunmaktadır..»

Demiştir. Romanyanın Alman nüfuz ve işgali altına geçtiği, İtalyanın Arnavutlukta tahşidat yaptığı ve bütün Balkanların hangi istikamette bir tecavüzün vukua geleceğini merak ettiği bu sırada Yugoslav Başvekilinin bu sözleri hakikaten Balkanlar ufkunu saran karanlığa karşı atılan bir tenvir tabancasıdır.

Herhalde, Almanya olsun İtalya olsun Romanyayı da isgal ettikten sonra artık içten yıkarak veya korkutarak kolayca muvaffakiyet temin edebilecekleri memleketlerin sayısını tüketmiş bulunuyorlar!.

ETEM İZZET BENİCE

Havalarda durmadan muharebe

(1 inci sahifeden devam)

zaretı pazar günü Almanya ve mans limanları üzerine İngiliz tayyarelerinin yaptığı hücumlar hakkında tafsilât vermektedir.

İngiliz tayyarecileri, Alman topraklarındaki askerî hedeflerine olan 600 kilometrelik uzun mesafeye ve şiddetli fırtınaya rağmen, bu hedeflere varmıslardır.

Kiyel son derece şiddetle bombardıman edilmiştir.

Vilhelmshafn'de iki havuza muvaffakiyetle hücum edlimistir.

Hamburg dokları bombardıman edilmistir.

Almanyanın simali garbisinde Bohum üzerinde ucan bir tayyarenin 3000 metre irtifada iken, iki motörü birden durmus, pilot İngiltereye dönmeğe mecbur kalmıştır. Fakat volda iki motör birden tekrar islemeğe baslamıştır.

Kahire 15 (A.A.) — İngiliz umumî karargâhının tebliği:

Mısır: Vaziyette hiçbir değişiklik voktur.

Sudan: 13 teşrinievvelde, motörlü kesif kollarımızdan birisi Kassalanın 30 kilometre kadar cenubu şarkisinde Gash ırmağı ötesinde 120 kişilik bir düsman müfrezesine rastlamıs ve bu müfrezeye ağır zayiat verdirmistir.

Bu sabah bir Yunan motörü batıyordu

Bu sabah limanımıza girmekte olan bir Yunan motörü batarken kurtarılmıştır: Pireden limanımıza balık almağa gelen Salamis isimli bu motör Kumkapı açıklarına geldiği vakit denizin, fırtınanın tesiri ve makinesinin bozulması ile batmak vaziyetine gelmiştir. Keyfiyet Kumkapıdan limana haber verilerek yardımcı romorkör gönderilmiş ve motör yedeğe alınıp tamire getirilmiştir.

Romanyada getirtilen muhayyel vapur

Bugünkü Akşam gazetesinin birinci sahifesinde Romanyadaki İngilizlerden bir kısmı ile gazetecilerinin Besarabya vapurile bu sabah limanımıza geldikleri yazıldığı görülmüştür.

İngiliz gazetecilerinin ağzından bir de uzun beyanat uydurulan bu haberin tamamile yalan olduğu ve Besarabya vapurunun saat 13 de limanımıza gelmiş bulunacağı öğrenilmiştir.

HİKÂYE

Zenginlik peşinde...

Yazan : REŞAT FEYZİ

Halim Güleryüz, hakikaten, bu soyadını taşımağa lâyık bir insandı. Neş'eli, şen bir adamdı. Dünyada, hiç birşey ona üzüntü vermezdi. Geniş yürekli, hattâ, biraz da geniş karınlı idi. Hulâsa, babacan bir çocuktu.

Çocuktu ,dediğime bakmayın; Allah ömür verirse, bu kânunuevvelde otuz dört yaşına basacaktı. Fakat, bu, erkek için büyük bir yaş sayılmazdı. Hele Halim Güleryüz için... O, hâlâ, kendini çocuk addederdi.

Belki, dünyanın en büyük azaplarından biri içinde kıvrandığı halde, hiç şikâyet etmez, aldırış etmezdi. İçinde bulunduğu bu azap: Parasızlıktı.

Halim Güleryüz, belediyede küçük bir memurdu. Eline 50 - 60 lira bir para geçiyordu. Bununla ev kirası da veriyordu.

Fakat, Halim Güleryüzün arkadaşları, kendisine bazı tavsiyelerde bulunuyorlardı:

— Gençsin, yakışıklısın.. Zengin bir adamın kızını alabilir, rahat rahat yaşar, keyif çatarsn.. Allah bir kere insana yürü ya kulum, dedi mi, insan, boyuna yükselir.. İnsana herşey paradan gelir. Akıl da, fikir de, zekâ da, bilgi de, kabiliyet de, hulâsa herşey...

Parasız adam aptal olur, cahil olur, akılsız olur, kabiliyetsiz olur, budala olur. Zenginleşince, bir de bakmışsın, belediyede erkân sırasına geçiyorsun.. Şık kostümler giyivorsun, ayrı odan oluyor, gevrek gevrek kahkaha atıyorsun.. İsin az, maaşın çok, mes'uliyetin az, salâhiyetin çok, âmirin az, madunun çok, projelerin çok, vaktin az oluyor.

Böyle bir hayat fena mı?.

Halim Güleryüz, bu tavsiyeler üzerinde günlerce düşündü. Bunlar, parlak şeylerdi. Hakikaten, başka türlü, şu dünyada nasıl zengin olacaktı?.

Fakat, bütün mesele, zengin bir tüccar kızı bulup, gönlünü hoş etmekte idi. Arkadaşları, Halim Güleryüze tavassut ettiler .İstanbulun yedi tepesinde kâin, yedi mahalle aşırı her yere haberler, insanlar, çöpçatanlar saldılar. Babası zengin bir tüccar olan bir kız aranıyordu. Güzel olması şart değildi. Yaşı ise, otuza kadar müsaade vardı. Yeter ki, zengin olmalı idi?.

Fakat, böyle bir kız nerede?. Kim kaybetmiş ki, Halim Güleryüz bulacak..

Aradan aylar geçti, Halim Güleryüz, artık, eski şen, neş'eli insan değildi. Bu kız arama işi, onu çok yormuş, üzmüştü. Adeta, asabî bir adam olmuştu.

Bahar geldi. Hâlâ ortalıkta bulunan ne zengin tüccar var, ne de, Halim Güleryüzle evlenmeğe razı olan kız...

Zavallı Halim, bu kız arama yüzünden dairedeki işlerini de az çok ihmal ediyordu. Bazan, evrakı birbirine karıştırıyor, yanlış havaleler yazıyor, müsveddeler kaybediyor, eksik cevaplar veriyordu.

O hale geldi ki, Halim Güleryüz, dairede rahatsız olmağa başladı. Amirleri sık sık kendisine çıkışmağa, azarlamağa başladılar. İhtarlar aldı. Devamsızlık ettiği günler de son altı ay içinde çok fazlalaşmıştı.

Halim Güleryüz sersemleşmiş, unutkan olmuştu.

Bir gün, müdürü çağırdı. Adamakıllı haşladı. Halim Güleryüzün çok gücüne gitmişti. Masasına gelip oturduğu vakit gözleri vaşardı.

Birden, çok asabileşmişti. Hemen bir kâğıt çekti. Bir istifame yazdı. Şapkasını giydi, daireden çıktı.

Çıkış o çıkış.. Halim Güleryüz, ancak iki ay kadar, borçla harçla kendisini idare edebildi. Sonra mecburen telik kalmamş, ahbap selâmları kesilmişti. Talihsiz adam, deli olacaktı. Aç yattığı günler oldu. Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

Elindeki avucuundaki beş on kuruşu, zengin tüccar kızı bulmak uğrunda, çöpçatanlara kaptırmıştı. Nihayet, başına, bu felâket gelmişti.

Halim Güleryüz, artık, gecelerini, Karagümrükte bir mahalle kahvesinin peykesinde geçiriyor, kahveyi silip süpürüyordu.

Bir sabah açlıktan gözleri dönmüştü. İki gündür, kursağına bir lokma kuru ekmek gitmiyordu.

Ayaklarını sürükliye sürükliye Fatihe kadar geldi. Bitkin, harap bir halde idi. Sendeliyordu. Düşmemek için, cami avlusunun duvarına yaslandı. Gözlerini yummuştu.

Aradan ne kadar geçti, bilmiyordu. Birden, birisi, Halim Güleryüzü kolundan dürttü ve kulağında şu ses vardı:

— Al oğlum...

Gözlerini açtı. İhtiyar bir adam, Halim Güleryüzün avucuna beş kuruş bırakıyordu.

Halim Güleryüz o kadar muztaripti ki:

— Almam, istemem, ben dilenci değilim, diyemedi.

✦

Üç ay var ki, Halim Güleryüz, dilenerek hayatını kazanıyor; çok şükür Allaha, günde dört beş lirayı doğrultuyor.

Her kadın macera geçirebilir. Fakat... BİR TEK MACERANIN KADINI... ve bir TEK AŞKIN ERKEĞİ VARIR... İşte ROBERT YOUNG ve ANN SOTHERN'nin

ÇAM SAKIZI

Fransızca sözlü filminde EN GÜZEL MACERAYI geçirmektedirler.

Bu Perşembe Akşamı SARAY Sinemasında

Şehzadebaşı TURAN Sinema Tiyatrosunda

RAMAZANDA HER GECE

Yeni Komediler, Tiyatro, Sinema, Varyete, Canbaz, Sololar.

Halk San'atkârı NAŞİT ve arkadaşları

Okuyucu SUZAN YAKAR, Miçe Pençef Varyetesi

VAN GÜLÜ Komedi 3 perde

Sinemada: 2 büyük film birden.

1— BERİ ÇAVUŞ Türkçe sözlü

2— SOLGUN GÜL DOLLS HAAS

Gündüz sinema 11 den itibaren başlar, geceleri sinema 19.30 da başlar. 21 de biter. Tiyatro 21.5 geçe başlar, sinema tiyatro bir biletle seyredilir. Telefon: 22127

Bu akşam: Bütün İstanbul halkı

SÜMER Sinemasında

Gösterilecek olan mevsimin en büyük FRANSIZCA SÖZLÜ Aşk Filmi

BÜYÜK AŞK

Şaheserin kahramanları

Charles Boyer - İrene Dunne

Şerefine verilecek GÜZELLİK - AŞK ve ZARAFET

Galasına koşacaktır.

Sevenler ve sevişenlerin filmi olan bu sinema şaheserin bu akşamki galası için localar tükenmiştir. Numaralı yerleri bu akşam ve müteakip akşamlar için evvelden aldırınız.

Tel: 42851

Meşrutiyetin ilânından Mondros mütarekesine kadar

PERDE ARKASINDA OYNAYANLAR?

Yazan: İskender F. SERTELLİ *No. 1*

Hürriyetin ilânı günlerinde postacı Talât Beyle Manyasi zade Refik Beyin bir münakaşası: Abdülhamidi devirelim mi, devirmiyelim mi?

Talât bey

Selânikte bir konuşma..

10 temmuz 1924 inkilâbının o - nuncu günüydü. Bir otelin tara - çasında üç kişi konuşuyordu:

— Hürriyeti ilân ettik.. Kızıl sultanı korkuttuk.. Milleti serbestiye kovuşturduk. Fakat, Abdül - hamidi tahtında bırakacak mıyız?

Sakallı bir zat cevap veriyordu:

— İttihat ve Terakki bu yükü o - muzlarına almakla hata etmiştir. Yaptığımız iş bence yarım kalmış sayılabilir.

— Niçin?. Otuz üç sene istibdat ve tahakküm altında inleyen Türk milletini hürriyete, kanunu esasiye kavuşturduk. Bu, bir büyük mazhariyet değil midir?

— Hayır. Belki sizce doğrudur. Fakat ben, Fransız inkılâbı kebirini gözönünde tutarak diyorum ki, bizim inkılâbımız yarımdır.. Her yarım yapılan iş, sakat demektir.. Zayıf demektir.

— Ya ne lâzımdı? Kimsenin burnu kanamadan başardığımız bu inkılâbı - bazıları gibi - siz de mi beğenmiyorsunuz yoksa?..

— Bu, beğenmek, beğenmemek meselesi değildir, azizim! Siz, bu hususta tecrübesiz sayılırsınız. Bahusus ki, Fransız inkılâbı gibi tarihde meşhur inkılâpları da okumamıssınız.

— Yani ne demek istiyorsunuz? Fikrinizi açıkça söylemekten çe - kiniyor musunuz?

— Hayır çekinmiyorum. Belki hazmedilmez, hoş görülmez endi - sesile vaktini bekliyorum.

— Serbest konuşmak için bundan daha güzel vakit ve fırsat ele geçer mi? Sizi temin ederim ki, fikrinizi aykırı bulsam bile - yahut sizin tabirinizle hazmedemesem bile - size muğber olmıyacağım.

Sakallı adam, maruf soğuk kanlılığını ve centilmenliğini bir kere daha izhar ederek.

— Öyleyse arzedeyim, dedi. Bu inkilâp benim fikrimce yarımdır ve sakattır. Türk milleti için - bugün değilse yarın - bir irtica hareketi doğurabilir. Kısa sebebini anlatayım: Abdülhamit çok zeki ve dessas bir hükümdardır. Bizden tamam otuz üç sene fazla, hükûmet idaresinde tecrübesi vardır. Bir milletin nasıl sindirilmesini bildiği gibi, zümrelerin de nasıl susturulması icabettiğini çok iyi bilen bir adamdır. En büyük hatamız şudur: Ona, mukabil taarruza geçmek için büyük fırsat ve imkânlar veriyoruz. Abdülhamidi bugün değilse, yarın, öbür gün, idarî ve ictimaî sebeplerle devir - mek mecburiyetinde kalacağız. Bu devirme ânı nekadar uzarsa, felâket o nisbette büyür. Ne demek istediğimi anlıyorsunuz ya!

Maskenin birini indirelim: Hürriyetin muvaffakiyetle ilân edildiğine öğünen genç adam, Selânik posta ve telgraf basmüdiriyeti başkâtibi Talât Beydi. (İttihat ve Terakki) umumî merkezi azasından olan bu zat olgun bir kafaya malik olan Manyasî zade Refik beyle görüşüyordu. Hem de bacak bacak üstüne atarak ve sigarasının dümanlarını büyük bir inkılâpçı gururile muhatabının yü - züne savurarak..

★

Manyasî zade Refik Bey, Kızıl sutlanın çok yakında bir cevirme hareketi yaparak birinci kanunu esasî ilânında oynadığı rolü tek - rarlıyacağından korkuvordu.

Refik Bey endişelerinde haklıydı. Çünkü, İstanbulda Abdülhamide icin icin mümasat eden Sad - razam Sait Pasanın da İttihat ve Terakki erkânını yere vurmak fırsatını kolladığını sezmiş bulunuyordu. Sait Paşa sivasî kanaat ve temayüllerini müfrit mesrutiyetperver maskesi altında gizlemeğe calısırken, postacı Talât Beyin zekâ ve iz'anı bu inceliği ve bu tehlikevi daha önceden sezmeğe kâfi değildi.

Maamafih, Refik Bey bu endisesini, temmuzun 28 inci günü aksamı Selânikte yapılan bir mer - kezi umumî ictimaında da tekrarlamaktan çekinmemişti.

Refik Bey:

«— Ben, kısaca sunu söylemek istiyorum. Türk milletini hakikî hürriyet ve refaha kavuşturmak istiyorsak, Abdülhamidi hemen devirmeliyiz. Zira, Kızıl sultan, otuz üç senelik bir zulüm ve işkenceden, keyfi idareden sonra, masum ve mağdur Türk milletinin kar - şısında hatta basında sahlanmış bir istibdat heyulâsı gibi durdukça, istikbale doğru emniyetle yürümek imkânlarını bulamayız. Abdülhamidi, hatta mümkünse, yarına bırakmadan, hemen bu gece devirmeli, hal' etmeliyiz.» demisti.

Refik Beyin teklifi reve kondu..

Bu fikre hic kimse istirak etmeyince, Refik Bey yalnız kalmıstı.

Halbuki, günler geçtikce, hâdiseler, Refik Beyin fikrini tevit ediyor, ve Abdülhamit gizliden gizliye (İttihat ve Terakki) yi, daha doğrusu mesrutiyet banilerini içinden vurmağa çalısıyordu.

(Arkası var)

1359 Hicrî RAMAZAN 13	1356 Rumî 1 inci TEŞRİN 2

1940, Ay 10, Gün 289, Hıdır 163
15 Birinciteşrin SALI

Vakitler	Vasatî Sa.	Da.	Ezanî Sa.	Da.
Güneş	6	11	12	39
Öğle	12	00	6	30
İkindi	15	05	9	36
Akşam	17	30	12	00
Yatsı	19	02	1	31
İmsak	4	33	11	02

RADYO

Dalga Uzunluğu:
1648 m. 182 Kc/s. 120 Kw.
T.A.P. 31.7 m. 9465 Kc/s. 120 Kw.
T.A.Q. 19.75m. 15195 Kc/s. 20 Kw.

Saat: 18.00 Program. 18.03 Müzik: İskandinav musikisi (Pl.), 18.30 Konuşma (Çiftçinin saaati), 18.45 Müzik: Çiftçinin saati, 19.00 Müzik: Avrupa halk melodileri (Pl.), 19.30 Ajans haberleri, 19.45 Müzik: Fasıl heyeti, 20.15 Radyo gazetesi, 20.45 Müzik: Ankara radyosu küme saz ve ses heyeti, 21.30 Konuşma (İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından), 21.45 Müzik: Radyo salon orkestrası, 22.30 Ajans haberleri; Kambiyo - Nukut Borsası (Fiat), 22.45 Müzik: Radyo salon orkestrası 23.00 Müzik: Dans müziği (Pl.), 23.25 Yarınki program, 23.30 Kapanış.

Tuvaletinizi yaparken Pudra altına daima
KREM PERTEV
sürünüz. Pudrayı sımsıkı tutar ve akmasına mâni olur. Yağlı ve yağsız olan tüp ve vazoları vardır.

İZMİR
PAMUK MENSUCATI
Türk Anonim Şirketinden:

Mamulâtımız kaput bezlerinin İktısat Vekâletince 24/9/940 tarihinde tesbit edilen fiatları aşağıda ilân ederiz.

Tipi	Eni Sm.	36 M. lik topu
D	85	818 Kuruş
B	90	916 »
E	85	879 »
F	85	874 »
F	75	800 »
G	85	778 »
G	75	710 »
H	85	749 »
Leylek	90	735 »

İsbu fiatlar fabrikada teslim olup bedeli peşin ve ayrıca balya başına 225 kuruş ambalaj masrafı ilâve edilecektir.

Dr. İHSAN SAMİ
GONOKOK AŞISI
Belsoğukluğu ve ihtilâtlarına karşı pek tesirli ve taze aşıdır.
Divanyolu Sultanmahmut Türbesi No. 113

Şehir tiyatrosu
TEPEBAŞI DRAM KISMINDA
Bu akşam saat 20,30 da
OTELLO
Şehrin her tarafına otobüs temin edilmiştir.

Sahibi ve neşriyatı idare eden
Baş muharriri
ETEM İZZET BENİCE
Son Telgraf Matbaası

POKER Traş Bıçakları Dünyanın en iyi traş bıçaklarıdır

Traş bıçakları geldi. Her yerde bulunur, markasına dikkat ediniz
Deposu: Jak Dekalo ve Şür.
İstanbul Tahtakale NO. 51

İstanbul Emniyet Sandığı Direktörlüğünden:

Emniyet sandığına borçlu ölü Tanaş varislerine ilân yolile tebliğ.

Bay Tanaş, Beyoğlu Kâtipmustafa celebi mahallesi Baltacıçıkmazı sokak eski 7 mü. yeni 15 numaralı bir evin tamamını birinci derecede ipoetk göstererek 2/1/933 tarihinde 183/15618 hesap numarasile sandığımızdan aldığı (1000) lira borcu 29/1/940 tarihine kadar ödemdiğinden, faiz, komisyon ve masarifi ile beraber borç (1004) lira (39) kuruşa varmıştır. Bu sebeple 3202 numaralı kanun mucibince hakkında icra takibi başlamak üzere tanzim olunan ihbarname borçlunun mukavelenamede gösterdiği ikametgâhına gönderilmiş ise de borçlu Tanaşın yukarda yazılı adreste öldüğü anlaşılmış ve tebliğ yapılamamıştır. Mezkûr kanunun 45 inci maddesi vefat halinde tebligatın ilân suretile yapılmasını âmirdir. Borçlu ölü Tanaş mirascıları işbu ilân tarihinden itibaren bir buçuk ay içinde Sandığımıza müracaatla murislerinin borcunu ödemeleri veya kanunen kabule şayan bir itirazları varsa bildirmeleri lâzımdır. Mirascılar ipoteği kurtarmazlar veyahut başlıyan takibi usul dairesinde durdurmazlarsa ipotekli gayri menkul mezkûr kanuna göre Sandıkça satılacaktır. Bu cihetler alâkadarlarca bilinip ona göre hareket edilmek ve herbirine ayrı ayrı ihbarname tebliği makamına kaim olmak üzere keyfiyet ilân olunur. (9838)

DENTOL
DİŞ MACUNUNU
Kullanarak dişlerinizin sağlamlığını ve göz kamaştıran parlaklığını kazanınız.
Her yerde DENTOL diş macununu isteyiniz

İstanbul Kadastro Müdürlüğünden:

A — Çatalca kazasına tâbi Büyükçekmece nahiyesine merbut Menekşe kırı namile maruf çiftliğin kadastrosuna başlanacaktır.

B — Kadastro postası mezkûr çiftlik dahilinde bulunacaktır.

C — Bu çiftlik dahilinde mülkü bulunanlar ilân tarihinden itibaren 5 gün zarfında posta memuruna müracaatla beyannamelerini almaları ve bu beş günün bitiminden itibaren bir ay içinde yazıp tapu ve diğer belgeleri varsa asılları veyahut örneklerile birlikte geri vermeleri ilân olunur. «9864»

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

I — Yeniden tanzim ve tadil olunan müfredat listesi mucibince 178 kalem eczayı tıbbiye açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli «2002» lira muvakkat teminatı «150,15» liradır.

III — Eksiltme 31/X/940 perşembe günü saat 14 de Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Liste sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin olunan gün ve saatte yüzde 7,5 güvenme paralarile birlikte mezkûr komisyona müracaatları. «9868)

KIZILAY CEMİYETİ
UMUMÎ MERKEZİNDEN:
İki Milyon Maden Suyu Etiketi Bastırılacaktır.

Münakasa kapalı zarf usulile 18/10/940 Cuma günü saat 10.30 da Kızılay Satış Deposu Direktörlüğünde icra edilecektir.

Taliplerin nümunesini görmek üzere müracaatları ilân olunur.

İstanbul Emniyet Sandığı Direktörlüğünden:

Emniyet sandığına borçlu ölü Fatma varislerine ilân yolile tebliğ.

Bayan Fatma Halıcıoğlu Abdüsselâm mahallesi eski Çıksalın yeni Tekke sokak eski 6 yeni 8 No. lı bir bap hanenin tamamını birinci derecede ipoetk göstererek 16/5/932 tarihinde 409/13491 hesap numarasile sandığımızdan aldığı (150) lira borcu 9/3/940 tarihine kadar ödemdiğinden, faiz, komisyon ve masarifi ile beraber borç (203) lira (13) kuruşa varmıştır. Bu sebeple 3202 numaralı kanun mucibince hakkında icra takibi başlamak üzere tanzim olunan ihbarname borçlunun mukavelenamede gösterdiği ikametgâhına gönderilmiş ise de borçlu Fatmanın yukarıda yazılı adreste öldüğü anlaşılmış ve tebliğ yapılamamıştır. Mezkûr kanunun 45 inci maddesi vefat halinde tebligatın ilân suretile yapılmasını âmirdir. Borçlu öül Fatma mirascıları işbu ilân tarihinden itibaren bir buçuk ay içinde Sandığımıza müracaatla murislerinin borcunu ödemeleri veya kanunen kabule şayan bir itirazları varsa bildirmeleri lâzımdır. Mirascılar ipoteği kurtarmazlar veyahut başlıyan takibi usul dairesinde durdurmazlarsa ipotekli gayrı menkul mezkûr kanuna göre Sandıkça satılacaktır. Bu cihetler alâkadarlarca bilinip ona göre hareket edilmek ve herbirine ayrı ayrı ihbarname tebliği makamına kaim olmak üzere keyfiyet ilân olunur. (9852)

ÖKSÜRENLERE KATRAN HAKKI EKREM

Göz Hekimi
Dr. Murat Rami Aydın
Beyoğlu - Parmakkapı, İmam sokak No. 2 Tel. 41553
Muayene ve her türlü göz ameliyatı fıkaraya parasızdır.

Dr. Hatız Cemal
LOKMAN HEKİM
DAHİLİYE MÜTEHASSISI
Divanyolu 104
Muayene saatleri: 2,5 - 6. Tel: 22398

BABA MİRASI

KENDİN BİRİKTİR

T. İŞ. BANKASI
1940 Küçük Carî Hesaplar İKRAMİYE PLÂNI

1940 İKRAMİYELERİ:

1 adet	2000	liralık	= 2000.—	lira
3 »	1000	»	= 3000.—	»
6 »	500	»	= 3000.—	»
12 »	250	»	= 3000.—	»
40 »	100	»	= 4000.—	»
75 »	50	»	= 3750.—	»
210 »	25	»	= 5250.—	»

Keşideler: 1 şubat, 1 mayıs, 1 ağustos, 1 ikinciteşrin tarihlerinde yapılır.

YAVUZ SULTAN SELİM
Halifeler Diyarında

No. 13 Yazan: M. SAMİ KARAYEL

Yavuz veziriâzamı kestirdi

Her şehzade, saltanat iddiasile isyan etmişti. Her biri başlarına topladıkları memleket çocuklarile devlet merkezine hücum ediyor.. Nizam ve intizamı yok etmiş oluyorlardı.

Bu, şehzadelerin vücudü muzır sayılabilirdi. Çünkü lâf dinlemez olmuşlardı. Hırsı saltanatla ne yaptıklarını bilmiyorlardı. Devlet her gün bir derece daha küçülüyordu.

Yavuz, bu çöküntüyü görüp ortaya atılan bir halâskârdır. Eğer, Yavuz ortaya atılmayıp saltanata geçmemiş olsaydı, devlet için mahv ve inkıraz muhakkaktı.

Ne şehzade Sultan Ahmet ve ne de şehzade Kurkud ve oğulları şehzade Alâettin ve saire Türk imparatorluğunu kurtaramazlardı.

Binaenaleyh Yavuzun gaddar - ca ve vahşiyane hareketi biraz ağır görülürse de icabı zaman bizzarure yerinde idi.

Yavuz, veziriazamını kesti ve vezirlerden bir çoğunu yok etti. Şehzadeleri de kesip biçtikten sonra, hazırlığa başladı.

Yavuz, siyasetini tesbit etmişti. Garpte ve Tunada durmak, şarkta Türk imparatorluğunun başına belâ kesilen Şah İsmail hükûmetini devirmek Şiiliği silip atmak.. Asyayı elde ederek büyük bir Türk ve islâm imparatorluğu kurmaktı.a

Yavuz, bütün kuvvetin kökü Asyada olduğunu görmüştü.

İşte bu suretle temin hükûmet etmiş olan Selim Han İstanbula gelip hazırlığa başladı.

Ortada oğlu şehzade Süleymandan başka kimse kalmamıştı.

Bu sırada Rusyalılar Yavuza müracaat ettiler. Sefir yolladılar.

Rusların Yavuzdan talepleri şu idi:

— Lehistan ile Litvanya birleşmişti. Macaristan ile Almanyanın da karabet sevkile bunlara mail oldukları gözüküyor. Bu devletlerin birleşip bir kütle haline gelişleri Türkiye ile Rusyanın menafiine muğayirdir. Binaenaleyh, biz de birleşip bunların üzerine yürüyelim..

Yavuz, Rus sefirlerini huzuruna kabul etti. Rus sefirleri padişahın huzuruna diz çökerek girdiler. Yer öptüler.

Yavuz, Rusların taleplerini kabul etmedi. Red de eylemedi.

Rus elçilerine şövle bir cevap verdi:

— Şimdi, İran ile meşgulüm.. Bu sefer bittikten sonra sizinle konuşabiliriz.

Yavuz, Rusların ne demek istediklerini biliyordu. Ruslar bizi âlet ederek Avrupada kendilerini iz'aç eden kuvvetlerden kurtul - mak istiyorlardı. Bizi Avrupa işlerile uğraştırarak zayıf düşür - miye çalışıyorlardı.

Sonra, tahtı idaremizde bulu - nan Kırım hanlığı yüz binlerce süvari ile Moskova önlerine doğru daima akın yapıyorlardı.

Kırım hanları Litvanyaya da kuvvetler gönderiyordu. Ruslar bu Türk akınlarından kurtulmak, müstakbelde kuvvetli bir devlet teşkil etmek için Türklerle dost olmak, Rusları ezmek istiyenleri Türk dostluğundan istifade ederek ezmek ve serbest kalmak yolunu tutmuşlardı.

Bizim ekseri müverrihlerimiz, Rusların Yavuz Sultan Selime uzattıkları dostluk elini reddetti - ğinden dolayı taan ve nesni ederler. Hattâ, daha ileri giderek Yavuzun bu siyaseti ve dostluğu kabul etmediğinden dolayı bilgisizlik yaptığını yazarlar.

Halbuki, Yavuz uzağı görmüştü. Ruslar daha o vakitler yeni kalkınıyorlardı.

Yavuz Sultan, Rusların rahat kalmalarında menfaat görmemişti. Onların Kırım hanları tarafından, Litvanya ve Lehistan tarafından daima taarruzlara uğrıyarak zayıf düşmelerini istiyordu.

İşte, bu sebepledir ki Yavuz Rus elçilerini atlatmıştı.

Sonra, Yavuz küçük ve büyük Asya ile tekmil Arabistanı ihtiva eden ibr imparatorluk kurmak azminde olduğundan Ruslarla dost olup onları takviye edemezdi.

Ruslar, ilk olarak Yavuzun babası Beyazıdı Velî zamanında elçiler göndererek bir takım menafi elde etmeğe çalışmıştı.

Yani Ruslar yavaş, yavaş kuv - vetlenerek Türklük üzerine doğru musallat olmağa savaşıyorlardı.

En son Kazan hanlığını yıkan Ruslar tekmil Türklüğe hâkim olmak için harekete geçmişlerdi.

Fakat Türk imparatorluğunun emri idaresinde bulunan Kırım hanları Ruslara hiç göz açtırmı - yordu.

Kırım akıncıları yüz bin, elli bin olarak Rus diyarını daimî talan halinde bulunduruyordu.

Kırım akıncıları Litvanya, Lehistan ovalarına kadar uzanıyor ve önlerine geleni eziyorlardı.

Ruslar, garptan, cenuptan daima tazyik altında idiler. İşte, bu tazyikten kurtulmak için Yavuz Sultan Selimi dostlukla ellerine almağa çalışıyorlardı.

Yavuz, öyle kolay kolay ele geçecek takımdan bir şahsiyet de - ğildi. O, uzağı gören bir hakandı.

Bu sebeple Yavuz Rus elçilerine:

— Şimdi İranda tesviye olunacak işler var. Anlar bittikten sonra Rusvaya sefir gönderecek, ittifak akdi çaresine bakacağız..

Fakat Yavuz, İran dönüşünden sonra Ruslara ne sefir yolladı ve ne de Rusların tekrar gönderdiği elçilere kat'i bir cevap verdi.

Yavuz, Kırım hanlarının Ruslar üzerine olan akınlarını da önle - medi.

Ruslar, Kırım akıncılarının Rus diyarna tecavüzlerini durdurmak için Yavuza müracaat etmişlerdi.

Yavuzun verdiği cevap kısa ve veciz idi:

— Her ne kadar Kırım yedidaremizde ise de müstakil hanlıktır.

Ruslar, mütemadiyen Kırımlılarla muharebe halinde bulundular. Kırım akıncıları Rusların tek bir belâsı idi.

Yavuz, Tunadan yukarı ve garpta ecnebi hükûmetlerle sulhu temin, dahilde bulunan isyanları teskin ettikten sonra, kemali şiddetle hazırlıklarına devam etmişti.

Artık İran üzerine hareket zamanı gelmişti. Şiiliği ve Safevî devletini ortadan kaldırmak lâzımdı.

Esasen, Safevî devleti ekseriyeti Türklerden mürekkepti. İsmail Şah Türktü. Maiyeti ve vezirlerinin ekserisi Türktü. Ordularının kısmı azamını Türk cengâverleri idi.

— İKİNCİ KISIM —
ÇALDIRAN SEFERİ

İran ile çarpışmak vakti gelmişti. Şah İsmailin muvaffakiyatı Türklük şanına nakise vermekte idi. Hattâ, nakiseden zivade teblike teşkiline kadar varıyordu.

(Devamı var)